

ÇAĞDAŞ TÜRK MÜZİK ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME VE HALKLA İLŞKİLER *

Öğr. Gör. Alp ÖZEREN

*1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze
Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi
SDÜ, 7-10 Nisan 2004, Isparta

“Müzik”in Anlamı ve Önemi

Bir toplumda; azami sayıda birey, “ince düşünebildiği” oranda o toplumun yaşam kalitesi yükselecek, bir anlamda “toplam kalite yönetimi” anlayışı toplumsal yaşamda hayat bulacaktır. Azami sayıda bireyin ince düşünebilmesini sağlamak yönünde, müzik öğretmenleri, en önemli motivasyon güçlerinden birine sahiptirler. Sahip oldukları motivasyon gücünü kullanma oranı ve imkânı ise bulunulan sosyal çevre vb. koşullara göre değişkenlik göstermektedir.

Türkiye'deki müzik öğretmenleri; tıpkı Türkiye Cumhuriyeti gibi, varlık ve etkinliklerini sürdürülebilmek için deyim yerindeyse “birçok cephede savaş vermek zorundadırlar.” Bu cephelere kısaca değinecek olursak; öncelikle “müzikçi” dendiğinde toplumdaki bireylerin zihninde şekillenen imajın üzerinde durmamız gerekir. Bu konuda müzik eğitimcisi Ahmet Say'ın görüşlerine kulak vermemiz yararlı olacaktır sanıyorum: “Müzikmiş... Üniversiteye giriş sınavında müzik sorusu var mı? Öyle ise ne işe yarıyor bu müzik? Okul derslerinin arasında neden yer alıyor? Anlamı ne? Böyle düşünülebilir. Ama size ilginç bir gözlemimi belirtmek istiyorum. Gençlerimiz üniversiteyi bitirip diplomalı işsiz denen ve pek de anlamlı olmayan yaşam biçimine geçince, nedense gitar çalmaya heves ediyorlar. Bakıyorum, sokaktaki her yirmi gençten birinin elinde gitar. Demek ki yaşamın gülümseyen yüzünü ancak bu aşamada görebiliyor gençlerimiz. İşte bir yönüyle eğitim sistemimizin yürek sızlatıcı durumu.” (1) Ahmet Say'ın deyişiyle “yaşamın gülümseyen yüzü” olan “müzik”in toplumda, bir eğlence olmaktan ya da “balon star”lar yaratmaktan çok öte bir anlam taşıdığı; tüm insanlık için önem taşıyan bir dil, bilim ve sanat oluşunun yeterince vurgulanabilmesi yönünde en büyük sorumluluk müzik öğretmenlerine düşmektedir.

Müzik Öğretmeni; Türk Müzik Öğretmeni; Çağdaş Türk Müzik Öğretmeni

Müzik öğretmeni; “Eslerden ve müzikâl seslerden oluşan, duygu ve akıl yoluyla algılanabilen, evrensel bir dil-bilim ve sanat” olan “müzik”i örgün ve yaygın eğitim aracılığıyla topluma aktarmakla görevli kişi olarak tanımlanabilir. Türk müzik öğretmeni; müzik öğretimini gerçekleştiren ve Türk vatandaşı olan kişi şeklinde tarif edilebilirken; “çağdaş Türk müzik öğretmeni” dediğimizde, “çağdaş” kavramı ile neyi kastedtiğimiz açıklanmalıdır. Burada, çağdaş kavramı ile, her şeyden önce “Atatürkçü” düşünceye dayalı bir çağdaşlık vurgulanmaktadır. Yani çağdaş Türk müzik öğretmeni; yaşadığı çağdan haberdar olduğu gibi, kendi kültürünü de gelenekten kopmadan geleceğe taşıyabilmek; Anadolu'nun üstün müzikâl potansiyelini çağın dinamizmine uygun yollarla ve kalitede tüm insanlık ile paylaşmak; insanlığın ortak kültürel mirasına katkıda bulunmak ve Türk Müzik Kültürü'nü de hak ettiği saygınlık düzeyine erdirmek yönünde çaba harcamakla yükümlüdür. “Türk Müzik Kültürü” konusunda Ali Uçan Hocamızın aynı isimli eserinden(2)kısa bir açıklama sunmak gerekirse; “Türk Müzik Kültürü, MÖ. üçüncü binyılın başlarından MS. üçüncü binyılın başlarına kadar geçen beşbin yıllık gelişim sürecinde Dünya'daki başlıca müziksel oluşum; değişim ve dönüşümlerin tümünü yaşamış veya yaşamakta olan bir müzik kültürüdür. Bu durum önümüzdeki yeni binyılların köklü oluşum, değişim ve dönüşümlerini de yaşayacağına işaret eder. Türk kültürünün çoklu, çok kıtalı ve çok uygarlıklı yapısı, Türk Müzik Kültürü'nü üçüncü binyılda da kökten, derinden etkileyecek bir görünüm içindedir. Bu özellik, özünde, Türk Müzik Kültürü'ne yepyeni gelişim ufukları açacak, yeni küresel boyutlar kazandıracak ve böylece Dünya Müzik Kültürleri arasında çok daha yaygın, etkin ve seçkin bir konuma gelmesini sağlayacak bir nitelik taşımaktadır.”

Bu açıklamadan da anlaşılacağı üzere; “çağdaş Türk müzik öğretmeni” nin her şeyden önce Türk Müzik Kültürü'nün ne denli köklü, güçlü ve saygın bir geçmişe sahip olduğunun bilincine varması; yeni binyılda bu müzik kültürünü daha da saygın bir boyuta taşıma hedefi doğrultusunda sorumluluklar üstlenmesi gerekmektedir.

“Halkla İlişkiler” Nedir

Bu konuda yapılmış başlıca tarifleri sıralayacak olursak;

1) Halkla ilişkiler, özel ya da tüzel kişilerin belirtilmiş kitlelerle dürüst ve sağlam bağlar kurup geliştirerek onları olumlu inanç ve eylemlere yöneltmesi; tepkileri değerlendirerek tutumuna yön

vermesi; böylece karşılıklı yarar sağlayan ilişkiler sürdürme yolundaki planlı çabaları kapsayan bir yöneticilik sanatıdır. (3)

II) Kişi, kurum, kuruluş, örgütlerin niyet ve amaçlarını gerçekleştirmek için duruma ve yapıya ayrıca tüketici,dağıtımçı,çalışanlar vb. hedef kitlelere göre kurgulanan güdümlmeli iletişim yönetimidir. (4)

III) Karşılıklı anlayışı ve iyiniyeti geliştiren bir bilim ve(ya) sanattır. (5)

IV) Halkla İlişkiler, bir kuruluşla hedef kitlesi arasındaki karşılıklı iletişimi,anlayışı,kabulü ve işbirliğini oluşturmaya, sürdürmeye yardımcı olan; sorun ve problemlerin yönetimini içeren kamuoyuna cevap veren; kamuoyunun bilgilendirilmesi için yönetime yardımcı olan; kamu yararına hizmet etmek için yönetimin sorumluluğunu tanımlayan ve vurgulayan; eğilimleri önceden tahmin etmeye yardımcı olmak için bir erken uyarı sistemi gibi hizmette bulunan; değişikliklerden etkin bir biçimde faydalanmak için yönetime yardımcı olan ve başlıca araçları olarak ahlâki iletişim teknikleri ile araştırmayı kullanan ayrıcalıklı bir yönetim fonksiyonudur. (6)

Müzik Eğitimsi-Halkla İlişkiler Uzmanı

(Saniye-Sezgin Elmas İlköğretim Okulu ve Sakarya Ün. Devlet Konservatuarı)

Kuşkusuz; konuyla ilgili yazılabilecek sayısız tarif vardır. Tarifleri analiz edecek olursak; temelde en az iki tarafın söz konusu olduğunu ve iletişimin yer aldığını görürüz.

Çağdaş Türk müzik öğretmeninin yetişmesinde halkla ilişkiler disiplininin azami ölçüde yararlanabilmek için öncelikle müzik öğretmenin "müzik"ve"halkla ilişkiler" kavramları hakkında çok iyi bilinçlendirilmesi gerekir.

"Müzik"nin nasıl bir dil olduğu, Mozart Etkisi isimli kitapta (7) çok güzel vurgulanmaktadır: *...Yaş, cinsiyet, ırk , din ve milliyet sınırlarını aşan müzik, içinde evrensel öğeler barındıran bir dildir. Müzikseverlerin sayısı; Çince, İngilizce, Hintçe, İspanyolca, Rusça ve bütün diğer dilleri konuşan insanların toplamından daha fazladır. Müzik, bütün gelir düzeylerinin, toplumsal sınıfların ve akademik başarıların ötesindedir. Müzik, herkese ve her canlı türüne seslenir. Kuşlar müzik yapar; yılanlar müziği duyunca adeta büyülenir; balinalar ve yunuslar müzikle birbirine kur yapar. Uzay çağının başlamasıyla; gökcisimlerinin müziği gerçeklik kazandı; Voyager uzay mekiğinde Bach'ın Beethoven'in eserleri ile rock,caz ve birçok ülke halk şarkılarının içinde bulunduğu doksan dakikalık bir müzik kaydı **bulunuyordu**.*

Halkla İlişkiler ve Müzik Disiplinlerinin Buluşması

Bu konuda ağırlıklı olarak kişisel girişimlerim ve bunların bazı sonuçları hakkında sizleri bilgilendirmek istiyorum. Öncelikle"halkla ilişkiler"disiplininin önemine dair zihnimde ilk ışığı yakan Mehmet Turaç hocamı saygı ve rahmetle anmak isterim. Kendisi; ölmeden önce kendi ölüm ilanını hazırlayacak düzeyde bir "Halkla İlişkiler"ci idi.

Marmara Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu'nda Gazetecilik ve Halkla İlişkiler Lisans eğitimimi tamamladıktan sonra; hiç ara vermeden, İTÜ'de müzik lisansımı da tamamladım. Müzik lisansım esnasında, askerlik görevimi de halkla ilişkiler subayı olarak yerine getirdim. Müzik yüksek lisansımı ve müzik sanatta yeterlik derslerimi tamamlayıp sıra tez aşamasına geldiğinde;tez konusu kapsamında geçmişteki halkla ilişkiler birikimim ile müzik birikimimi buluşturabileceğim bir konu fikri zihnimde gelişti ve "Müzik Okullarında Okuyan Öğrencilere Verilebilecek Özel Bir Halkla İlişkiler Eğitiminin İçeriğini Oluşturma" konusu ortaya çıktı. Bu konuda bir saha çalışması yapma önerimi İTÜ Araştırma Projeleri birimine de sundum ve İTÜ Tarafından desteklenmesi de kabul edildi. Tüm bu olumlu gelişmeler, beni daha da bilimsel davranmaya yöneltti ve İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde "Halkla İlişkiler" Doktora programına kaydoldum. Bu arada, Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuarı tarafından da, Türkiye'de ilk defa, bir müzik lisans programında, "Müzik ve Halkla İlişkiler" dersi açılması önerimiz kabul edildi; bu dersin eğitimcisi olma onuru da şahsıma verildi. Şu anda bu dersin içeriğini oluşturma çalışmalarımı sürdürmekteyim.

Bu çok değerli ve önemli sempozyumun yapılacağını öğrenince; konu hakkında sizleri de bilgilendirmem, konu hakkında çok değerli görüşlerinizi almam gerektiğini düşündüm. Konu ile ilgili tüm çalışmalar birleştiğinde; nitelikli bir "müzik ve halkla ilişkiler" dersinin sağlam temellerinin atılabileceğine inanıyorum.

Anahatlarıyla, İTÜ'ye Sunulan Projenin İçeriği

PROJENİN ÖZETİ: İstanbul'da, müzik eğitimi verilen okullarda (Konservatuar,Güzel Sanatlar Lisesi vb.) veri toplama (anket, röportaj, kamera kaydı vb.) yoluyla elde edilecek bilgilerin incelenip düzenlenmesinin ardından, müzik eğitimi verilen okullarda okutulması yararlı olabilecek bir "müzik ve halkla ilişkiler" dersi içeriği oluşturulacaktır.

İki ayrı disiplinin önemli mesafeler katetmelerine karşın, birarada uyumunu sağlamayı amaçlayan çalışmalara rastlanmadığı ve bu iki disiplinin birbiriyle vazgeçilmez bir iletişim zorunluluğu bulunduğu için; sanatçı kişiliklerin yaratıcılıklarını kısıtlamadan, özgürlüklerin de bir sınırı olduğunu anımsatacak olan bu çalışma; zaman içinde gerekli düzeltme ve değişikliklerle ve toplumsal yapı ile uyum içinde; toplumsal davranış kalitesini yükseltmeye yönelik (Müzik sanatçısı konumundaki kişiler, davranışlarıyla da yediden yetmişe büyük bir kesim tarafından örnek alınıp taklit edildiği için) bir amaç da taşımaktadır. Projenin tüm aşamalarında, İTÜ İnsan ve Toplum Bilimleri bölümü ile de görüş alışverişinde bulunulacaktır.Projede anahtar sözcükler;MÜZİK, HALKLA İLİŞKİLER, KALİTE ve TOPLUM dur.

Konu ile ilgili olarak, bugüne dek yapılmış ders içeriği oluşturacak düzeyde bir çalışma tesbit edilememiş olup; iletişim ve sanat üzerine yazılmış çeşitli makaleler,iletişim konusunda yazılmış olan kitaplarda yer alan küçük bölümler ancak proje kapsamında yararlanılabilecek kaynaklar olarak değerlendirilebilir. Çoğunluğu da ülkemiz için yazılmadığından, toplumsal yapımızla da yeterince uyumlu değildir.

Çalışmada yer verilen kişiler; müzik okulu öğrencileri, eğitimcileri, mezunları,müzik alanında şöhret sahibi olmuş çalışanlar (sanatçı, araştırmacı, yazar vb.) ve halktan kişiler olacaktır. Çalışmaya katılımda gönüllülük esas alınacaktır.

Bilimsel olarak da çok kez kanıtlandığı üzere, müzik alanında şöhret sahibi olmuş kişiler kendileri istese de istemese de özellikle medya aracılığıyla,doğal toplum önderleri konumuna gelmektedirler. Yetişmekte olan nesil üzerinde; anne-babaları, okuldaki öğretmenleri kadar hatta bazen onlardan bile daha etkili olabilmektedirler(bkz resim 3) Bilimsel olmayan yollardan sanatçı ve "star" ünvanını edinenlerin kontrolü ya da olumlu birer toplum önderi olarak yönlendirilebilmeleri ne denli olanaksız ise müzik okullarında okuyarak belli noktalara gelen sanatçı ve "star"ların da en azından akademik müzik eğitimleri esnasında olumlu birer toplum önderi olarak yönlendirilebilmeleri de o derece olanaklı görünmektedir.Bu tür bir yönlendirme, gelecekte, sanatçı adayları, bağlı buldukları akademik kurumlar ve toplumun genel davranış kalitesinde önemli olumlu değişiklikleri de beraberinde getirebilecektir.

Bu çalışmanın bir ders kitabına dönüşmesi; müzik okulu müfredatlarında yer alması; geleceğin toplum önderlerinin olumlu örnek olabilmelerini sağlamadaki rolü, en önemli başarı ölçütü olacaktır.

Potansiyel Derlemeci Olarak Müzik Öğretmenleri

Bir Türkü hazinesinin mirasçıları olduğumuzu; Bela Bartok'un onyıllar önce ifade etmiş olmasına karşın, günümüzde, TRT nin THM Repertuarının yetersizliği; derleme faaliyetlerinin bireysel çabalarla sınırlandırıldığı ve türkülerin kaynak kişilerinin dahi televole kültürünün etkisiyle hareket ettiği günümüz Türkiye'sinde; Bela Bartok'un "Sizdeki nağmeler bizde olsa, dünyayı ayağa kaldırırdık. " deyişini düşünüp de hayıflanmamak mümkün müdür?!

Derleme; herhangi bir zamanda, herhangi bir yerde zaten zor bir iş iken, günümüzde ne yazık ki kaynak kişilerin derlemecilere yönelik güvensizliği iyice artmıştır. Bu duruma kaynak kişilerin menfaat beklentilerindeki artışın yanı sıra, Türkülerin orjinalitesinin bozulmasına yönelik bir endişeyi de gerekçe olarak gösterebiliriz.

Müzik öğretmenlerinin durumuna gelince; konuyu, daha öğrencilikleri aşamasından itibaren değerlendirmekte yarar vardır. Kendi ülkesinin müziği; öğrenciliği sırasında kendisine yeterince benimsetilemeyen bir müzik öğretmenin, gelecekte,öğrencilerine ve topluma Türk Halk Müziği alanında yeterince yararlı olmasını beklemek de mümkün olmayacaktır.

Ben bir müzik öğretmeni olarak; bir gün tüm Türkiye'nin "Türkü Dostu" müzik öğretmenleriyle donanacağı ve THM verimlerinin en güzel şekilde değerlendirileceğine inanıyorum. Milli Eğitim Bakanlığımızca, yeterli sayıda müzik öğretmeni istihdam edilip; bu müzik öğretmenleri de, öğrencilikleri esnasında derlemecilik konusunda yeterli bilgi ve donanıma sahip kılınabilirse; en kısa sürede Türkiye'nin her köşesinin birer doğal "Türk Halk Müziği Verimleri Müzesi" ne dönüşmesi isten bile değildir. O zaman THM verimlerinin şehre

taşınmasına da gerek kalmayacak, her biri kendi yöresinde hak ettiği değere ve öneme kavuşacaktır.

Tüm Türk halkı olarak; en kısa sürede, Konfüçyus'un "*Bir milleti tutsak etmek isterseniz müziğini çürütün*" (8) ya da Sheakspere'nin "*Bir milletin halk ezgilerini yapanlar; kanunlarını yapanlardan daha güçlüdür.*"

(9) gibi düşüncelerini, içimizde hissedebilmek ve ona göre davranmak zorundayız.Aksi takdirde,Atatürk'ün de her fırsatta vurguladığı "dahili bedhahlar",dün olduğu gibi bugün de, yarın da(günden güne güçlenerek) bizi Türkülerimize yabancılaştırmaya;özümüzden koparmaya çalışacaklardır.Bu tehlikeyi hissetmek için illerimizdeki, ilçelerimizdeki işyeri tabelalarına bakmak dahi yeterlidir. Birçok tabela özentisi bir şekilde,Türkçemiz bozularak yazılmıştır.Oysa unutmamalıyız ki;Atatürk,dilimiz korunsun,geliştirilsin,istilâ edilmesin diye,Türk Dil Kurumu'na çok önemli bir maddi varlık bırakmıştı.

Kaynak kişilerin bireysel derleme çalışması yapanlara eski güveni kalmamıştır. Sömürüldüklerini düşünme riski artmıştır. Bu anlamda da müzik öğretmenlerinin birer potansiyel derlemeci olarak yetiştirilmeleri işe yarayacaktır. Çünkü biliyoruz ki özellikle küçük yerleşim birimlerinde, "öğretmen" in her zaman için apayrı bir değeri ve önemi vardır. Bu noktada müzik öğretmenlerinin halkla ilişkiler konusunda da eğitilmiş olmaları, derlemecilik beceri ve başarılarını önemli ölçüde arttıracaktır. Öncelikli konu ise yurdun her köşesi için yeterli sayıda müzik öğretmeni istihdam edilmesinin,Atatürk'ün kastedtiği anlamda çağdaş olabilmemizin bir önkoşulu oluşunun Milli Eğitim Bakanlığı'nca kabul edilmesi ve çözüm yönünde hızlı adımlar atılabilmesidir.

En kısa sürede somut bir derleme politikası belirlenebilir; bu iş için gerekli maddi kaynaklar tahsis edilebilirse belki de en önemli kültürel hazinemiz olan Türkülerimizi yozlaşmaktan, yokolmaktan kurtarma şansımız hala mevcuttur.

Atatürk'ün "*Hattı Müdafaa yoktur; sathı müdafaa vardır. O satıh da bütün vatandır.*"sözünden yola çıkacak olursak; Türkülerimizin, tüm vatan sathında kültür emperyalizmi tehlikesine karşı korunabilme süreci hızla geçip gitmektedir. Gelenekten kopmadan geleceğe uzanabilmek istiyorsak; Türkülerimizi derleyip, onları çağın dinamiklerine uygun olarak ve özünü bozmadan tüm insanlığa sunmak zorundayız. Binlerce yıllık bir kültürün mirasçıları olarak, tüm Türk insanları, bu sorumluluğu üstlenmeli ve ellerinden geleni yapmalıdırlar.

Bir halkbilimci olmamasına karşın; Atatürk, gelecekte Türkiye için belirecek olan kültür emperyalizmi tehlikesini 1934 yılında sezmiş olacak ki; "*Ulusal ince duyguları, düşünceleri anlatan yüksek deyişleri, söyleyişleri toplamak;onları bir gün önce genel son musiki kurallarına göre işlemek gerekir. Ancak bu güzeyde, Türk Ulusal Musikisi yükselebilir.Evrensel musikide yerini alabilir.*" demiştir (10).

Öğretmenler, gelecek nesillerin en önemli mimarları olduklarına ve ülkemiz dünyanın en genç nüfuslarından birine sahip olduğuna göre; bu konuda, müzik öğretmenlerinden en kısa sürede azami ölçüde yararlanabilmek önemli bir zorunluluktur.

Popüler Müzikte Cinsellik İmgesi ve Müzik Öğretmenleri

Yerli ve yabancı popüler müzik ürünlerinde; satışı arttırmak amacıyla, kadın imgesinin kullanımında aşırıya kaçılması, ilk ve ortaöğretim çağındaki çocuklarımız üzerinde ömür boyu silinmeyecek olumsuz izler bırakabilmektedir. Konuyu eğitim, sanat, halkla ilişkiler vb. farklı yönlerden ele almakta yarar vardır. Müzik öğretmeni adaylarının bu yönde de bilinçlendirilmesinde "halkla ilişkiler" eğitimi önemli bir rol oynayacaktır.

Vurgulanmaya çalışılan sorun, sadece Türkiye'yi değil, İngiltere hatta Amerika'yı dahi tedirgin etmektedir. Bu ülkelerdeki ilköğretim çağı çocuklarının velileri; popüler müzik ürünlerinde aşırı dozda cinsellik kullanımından duydukları rahatsızlığı dile getirmekte iken; bazı yörelerinde töre,namus vb. gerekçelerle linç edilen kadınların yaşadığı ülkemizde; popüler müzik aracılığıyla dayatılan kadın imgesine tepkisiz kalınması, hayli ilginç mutlaka incelenmesi gereken bir durum ve büyük bir gelişkidir.

Elbette, sanat ürünlerinde kadın imgesi, estetik bir katkı sağlamaktadır. Ancak bunun dozu, zamanlaması ayarlanabilmeli; medyanın, günümüzde en ücra köşelere dahi erişebildiği; çocuklarımızın bu ürünlerden nasıl etkileneceği mutlaka hesaba katılmalıdır. Çünkü ülkemiz nüfusunun yaklaşık üçte biri, ilk ve orta öğretim çağındaki çocuklarımızdan oluşmaktadır.

Müzik ve Gürültü

“Birgün gelecek ve insanlar,bir zamanlar kolera ve vebayla savaştıkları gibi{gürültü} ile savaşmak zorunda kalacaklar.-Robert KOCH (11) (Kolera basilini keşfeden bilim insanı)

Toplumsal yaşamda gürültünün azaltılması ve bunun yerini müzikâl seslerin alabilmesi ile toplumsal huzuru arttırmak ve bunun bireylere yansımaları sağlamak mümkün olabilecektir. Bu yönde çaba harcanmadan geçirilen hergün ise; ilköğretim çağındaki milyonlarca çocuğumuzun ruh,beden sağlığı üzerinde; geleceğe yönelik, telafisi mümkün olmayan hasarlar yaratacak ülkemizin güvenli geleceği üzerinde dahi bir tehdit unsuru oluşturacaktır. Sağlam kafa sağlam vücutta bulunduğu gibi; sağlam kafasını yitirmiş bir sağlam vücut da kuşkusuz pek bir işe yaramayacaktır.

Toplumsal yaşamda “gürültü” yü önleme konusunda da müzik öğretmenlerine büyük sorumluluk düşmektedir. Halkla ilişkiler eğitimi; bu sorumluluklarını yerine getirmelerinde de müzik öğretmenlerine önemli ölçüde yol gösterici olabilecektir.

Sonuc

“Müzik, insan ve evren arasındaki köprü” isimli kitabın (12) arka kapağındaki ilk cümle şöyledir: MÜZİK, İNSANI ÖNCE KENDİSİYLE SONRA DA DİĞER İNSANLAR İLE BÜTÜNLEŞTİREN EN ETKİLİ ARAÇ YA DA EN KISA YOLDUR.

İnsanlar; kendi iç ve dış dünyalarındaki sesleri (özellikle de gürültüleri) “müzik”e dönüştürebildikleri oranda sağlıklı ve mutlu olabilirler. Toplumsal anlamda da “gürültü toplumu”ndan “müzik toplumu”na dönüşebilme düzeyi ve becerisi,bir toplum için medenileşme ölçütü olarak değerlendirilebilir.

Bildirim kapsamında; “müzikçi”lerin halkla ilişkiler kavram ve bilgileriyle donatılmasının önemine değindim ancak kanımca daha da önemlisi “iletişimci”lerin de sıradan insanlardan daha ileri düzeyde müzik donanımına sahip olabilmeleridir. Şu an için hayal gibi gözükse de önerim mutlaka hayata geçmek zorundadır.Hatta bunun gerçekleşmesi için dahi “müzikçi”lerin halkla ilişkiler donanımı rol oynayacaktır. Müzikçiler, yeterli halkla ilişkiler donanımına sahip olduklarında,iletişimcileri müzik konusunda geliştirmeye ikna edebile

ceklerdir. İletişimcilerin kendileri için birer müzik aleti seçip yaşamlarında aktif olarak müziğe yer vermeleri, toplum için de bir motivasyon unsuru olacaktır. Nota okuyazarı olmak gazete okumaktan daha zor bir iş değilken; toplumumuzda, bir müzik aleti çalanlara hala Afrika kabilelerindeki “doğüstü insan” muamelesi yapılıyorsa bu durumun en kısa sürede normale dönmesi yani herkesin en az bir müzik aletini asgari düzeyde çalması için birlikte çaba harcamalı; Amerika’da da sıklıkla vurgulandığı gibi, “eğitimi sadece devlete bırakır” durumdan kurtulmalıyız.

Bir toplumda; müzikçiler ve iletişimciler arasında oluşacak bilime dayalı işbirliği, toplumsal davranış kalitesini arttıracığı gibi kalıcı ve örnek bir model de olacaktır. Doğadaki cisimlerin; evrenin dahi bünyesinde varolan “müzik”in incelendiği çağımızda, müzik, teorisiyle ve uygulamasıyla bir sır olmaktan çıkmış iken, her toplumun, bu her kapıyı açabilecek dili; en kısa sürede kendi bünyesinde ve özünden kopmadan yaygınlaştırabilmesi; toplumsal ve uluslararası iletişime büyük katkılar sağlayabilecektir. Bu konuda da gelenekten kopmadan geleceğe uzanmak fikri önem kazanmaktadır.

İletişimcilerin de müzikten anlaması; onların, bizzat, müzik yapan ile gürültü yapanı ayırabilmelerini sağlayacak; böylece, medyada “gürültü yapanlar”a, ticari kaygılarla her zaman olduğu gibi çokça yer verilse dahi; “müzik yapanlar” da en azından hakettikleri oranda yer bulabileceklerdir. Sorun adeta bir zincirleme trafik kazası gibidir. Kitleler, eğitim düzeylerinin düşüklüğü sonucu her söylenene, yazılana kolayca inanır ve vazge

çer halde iken ve kendilerine müzikçi olarak sunulanların kalitesini ölçme şansından mahrum iken onları sunan medya mensupları da yeterli müzik bilgi ve birikimine sahip olmayınca; sunulan müzik ve sunuş biçiminin düşen kalitesi, ister istemez toplumsal yaşam kalitesini de düşürmektedir. Bu konuda; müzik endüstrisinin iki önemli merkezi olan İngiltere ve Amerika’da dahi aileler endişe içindeyken; köklü bir müzik kültürü ve geçmişine sahip bulunan Türk ulusunun “yoz” müzik ürünlerine bu denli tepkisiz kalışını açıklayabilmek ve çözümleyebilmek, hayli zordur. Bu çözümlemede de, müzik öğretmenlerimizin ve tüm müzikçilerimizin halkla ilişkiler bilgi birikimi ve düzeyi önemli ve olumlu rol oynayacaktır.

“Müzik”i işyerlerinde verimi arttırmaktan öğrencilerin okul başarısını yükseltmeye; tedavisi zor hastalıkların iyileştirilmesinden bitki ve hayvanları daha verimli hale getirmeye; bilgiyi daha az eziyetle öğrenmekten ekonomiyi geliştirmeye vb. pek çok alanda daha etkin kullanmalıyız.

Müzik; geçmişte etkin biçimde kullanılmıştır. Günümüzde kullanılmaktadır ve gelecekte de kuşkusuz kullanılacaktır. Kanımca, yeni binyılda, “müzik”, tarifinde yer alan “evrensel bir bilim” oluşu, daha çok öne çıkartılabildiği oranda; kişilerarası, toplumlararası hatta belki bir gün gezegenlerarası iletişimde en önemli rollerden birini oynayacaktır

Sizlere; çok yakın gelecekte, müzik ve halkla ilişkiler disiplinlerinin işbirliğine dair yepyeni, somut ve ülkemiz bilimine, toplumsal yaşamına katkı sağlayacak veriler sunma umuduyla saygılar sunuyorum ve sabrınız için teşekkür ediyorum.

NOTLAR

- 1) Say, A. (2002), “ Çocuk, Kültür ve Müzik “, Çoluk Çocuk Dergisi, Sayı: 11, s. 35
  - 2) Uçan, A. (2000), “Türk Müzik Kültürü”, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, s.16
  - 3) Asna, A. (1998), “ Public Relations “, Der Yayınları, İstanbul, s.13
  - 4) Güz, N. vd. (2002), “Etkili İletişim Terimleri”, İnkılâp Yayınları, İstanbul, s. 164
  - 5) Okay, A. ve A. (2001), *Webster’s Third New International Dictionary’den alıntı*, “Halkla İlişkiler”, Der Yayınları, İstanbul, s.3
  - 6) Okay, A. ve A. (2001), a.g.e. , s. 2
  - 7) Campbell, D. (2002), “Mozart Etkisi”, Kuraldışı Yayıncılık, İstanbul, SS. 19-20
  - 8) Gedikli, E. (2003), “Müzik Eğitimi”, Ezgi Kitabevi, Bursa, s. 36
  - 9) Tokel, B.B. (2002), “Bağımıza Gazel Düştü”, Akçağ Yayınları, s. 105
- Not: *Kaynakta, “HALK EZGİLERİ” yerine “TÜRKÜLERİ” ifadesi yer almaktadır. Ancak “TÜRKÜ” Türk’e ait olduğuna göre ve sözü söyleyen de Sheakspere olduğuna göre, orijinali “HALK EZGİLERİ” olsa gerek...*
- 10) Ünal, R. (1973), “Atatürk’ün Sevdiği Türküler”, Başbakanlık Basımevi, s. 3
  - 11) Campbell, D. (2002), a.g.e., s. 50
  - 12) Khan, S. I. (1994), Arıtan Yayınevi, İstanbul
  - 13) Müzikli Dünya Atlası (1998), “Türkiye ve Müzik Sayfası”, Boyut Yayıncılık, İstanbul, 10. Cilt, s.390,
  - 14) Star Gazetesi (04.08.2003), Starbox İlavesi, “*Hem Ağlıyorlar Hem Sahip Çıkmıyorlar*”, s.4
  - 15) Özeren, A. (2004), Kişisel Anket Çalışmaları
  - 16) Say, F. (1999), “Uçak Nottarı”, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara

TÜRKİYE • MÜZİK

MÜZİK

KLASİK TÜRK MÜZİĞİ

Cumhuriyet'le birlikte okullardan kaldırılan Klasik Türk Müziği, 1938'lerden sonra Suphi Ezgi ve Sadettin Arel'in çabalarıyla konservatuvarda Klasik Türk Müziği Bölümü'nün yeniden açılmasıyla gelişmeye başladı. Böylece Rauf Yekta, Mesut Cemil, Şerif Muhittin Targan, Refik Fersan, Münir Nurettin Selçuk, Sadettin Kaynak gibi sanatçılar Klasik Türk Müziğinin bu parlak döneminin bestecileri oldular. Bu dönemde udi bestekar Şerif İçli, kemancı ve besteci Sadi İşılay, gibi icracıların yanı sıra Safiye Ayla, Hamiyet Yücesen, Müzeyyen Senar, gibi ses sanatçıları yorumlarıyla Klasik Türk Müziğinin gelişimine unutulmaz güzellikler kattılar. 1950'lerden sonra Zeki Müren'in sahne anlayışına getirdiği yenilikler pek çok sanatçı bu alana atıldı. Bu dönemde Klasik Türk Müziği'nin kendine özgü ses sistemi ve makam anlayışı giderek terk edildi ve bu yeni müziğe Türk Sanat Müziği adıyla devam edildi.

TÜRK POP MÜZİĞİ

60'lı yıllarda yeni bir tabana oturmaya çalışıyordu. 40 yıla yakın değişik evrelerden geçerek bugüne geldi. 90'lı yıllarda ise zirvedeydi. Ortaya çıkan yeni poplar, çabuk tüketilen besteler ve kliplerle renkli bir sektör oluştu. Kırka yakın TV kanalı ve yüzlerce radyo, medya desteğiyle sayısız popüler sanatçı yarattı. Ancak Türk halkı Sezen Aksu, Nilüfer, Ajda Pekkan, İbrahim Tatlıses, Kayahan gibi sanatçıları dinliyor, Mustafa Sandal ve Tarkan'la dans ediyor...

ÇAĞDAŞ TÜRK MÜZİĞİ

Türkiye'de Klasik Batı Müziği'nin tanıtılması 1828'de ünlü İtalyan besteci Donizetti'nin Muzika-i Hümayun'a şef olarak çağrılmasıyla başladı. Aynı kurum, cumhuriyet döneminde Ankara'ya taşınmış ve Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası adını almıştır. 1924 yılında Ankara'da Musiki Muallim Mektebi açıldı. 1936'da kurulan Ankara Devlet

Konservatuar ile birlikte Adnan Saygun, Cemal Reşit Rey, Ulvi Cemal Erkin, Ferit Alnar, Necil Kazım Akses gibi sanatçılar ulusal kaynaklı besteleriyle Çağdaş Türk Müziği oluşumuna katkıda bulundular. Konservatuarlarda müzik eğitim ve öğretimi yapılmaktadır. 2000'li yıllara hazırlanan Türkiye'de besteci (Nüvit Kodallı, Zeki Ünlü, Bülent Arel), virtüöz (Suna Kan, İdil Biret, Güher-Suher Pekinel, Fazıl Say) ve orkestra şefleri (Hikmet Şimşek, Gürer Aykal, Cem Mansur) gerek yurt içinde gerekse yurt dışında ülkemizi başarıyla temsil etmektedir.

Resim 1 Türkiye'nin en önemli yayın kuruluşlarından biri olan "Boyut Yayıncılık" tarafından yayınlanan "Müzikli Dünya Atlası" isimli eserin "Türkiye ve Müzik" başlıklı sayfası yukarıda verilmiştir. Türk Pop Müziği başlığıyla verilen bölümde yer verilen kişilerden sadece Sezen Aksu Türk Pop Müziği solisti olup; Zeki Müren'in alâkasız ve böyle bir sayfaya yakışmayacak bir pozunu ile Sibel Can'ın kamçı pozunu en üstte yer alırken; Cemal Reşit Rey ve Münir Nurettin Selçuk'un adeta sayfa altına sıkıştırılmış olması oldukça dikkat çekici ve can sıkıcı bir durumdur. Böyle bir sayfa; okuyucu kitlenin yanlış yönlendirilmesine çok çarpıcı bir örnek olarak ele alınabilir. (13)